

2004 m. rugsėjo 17 d. Kalnalyje (Klausgalvuose) prie kelio Kretinga–Salantai A. Jucio gimimo šimtmečio proga atidengtas stogastulpis ir koplytstulpis. Danutės Mukienės nuotrauka

(Atkelta iš 21 p.)

ir gyvenimas, 1979 m., Nr. 8, p. 22–23).

Išsamiai apie Adolfo Jucio darbus, gyvenimą galima paskaityti šiose publikacijose:

1. A. Jucys, „Isbranzijė Trudy“, *Teorija monoelektro-nich atomov*, Vilnius, 1978, p. 239.

2. T. Strockytė, A. Ališauskienė, A. Jucys. *Literatūros rodyklė*, Vilnius, 1981, p. 153.

3. Akad. A. Jucio mokslinių darbų bibliografija. *Lietuvos fizikos leidinys XIV, Nr. 3*, 1974, p. 32.

ŽILVINO GIMTINĖ

Pačiame krašte Lietuvos,
Netoli Jūros Palangos
Ežeras yra mažutis.
Jis vadinasi Kašutis.
Upė čia arti Akmena
Su ežeriuku sujungta,
Upeliu pačiu trumpuoju.
Tuo Ežerakliu gražiuoju.
Mielas ežerėlis gražus
Be pretenzijų ir kuklus.
Džiugina jisai valingus

Čia žemaičius išstvermingas.
Prisiglaudęs miško fone
Jis vienintelis rajone.
Didį ežerą atstoja.
Kaip senoliai, kad byloja,
Šone matosi tyras platus,
Buvęs ežeras ten gilus.
Amžiais čia jis tyvuliavęs.
Skaistų vandenį skalavęs.
Buvę žinoma čia plačiai,
Kad jame gyvens žalčiai.
Dideliuose Karalių rūmuos
Vaikščiojo sidabro rūbuos.
Požeminiais jis gi keliais
Ištaigingais ir dideliais
Susijungęs su gražiąja
Jūra Palangos plačiąja.
Ežerais ir jūra bendrais
Dalinęsi džiaugsmiais ir skausmais.
Oru tuo pačiu kvėpavę
Ir globoję žmones savo.
Ežeras tas vardu Kašys
Buvęs gana garsus praeity.
Užduotis svarbias jis gavęs.
Ir kitur tad iškeliavęs.
Tris dienas ir tiek pat naktų.
Jis liūliavęs tarp debesų.
Plateliuose nusileidęs
Ir juos ežerais apskleidęs –
Sunkūs buvo čia tad laikai.
Badų kentę žmonės ilgai.
Ežeras žuvies daug davęs.
Kraštas nedaug badavo
Ne dėl to, kad būt alkani,
Vyrai godūs ir nedori
Bandė ežerą nuleisti.
Ir atėjo vyrų būrys,
Apsaugai pastatė šunis,
Leisti ežerą ketino,
Žmonės drausti juos mėgino.
Bet pabūgę vyrų girų
Ir šunų irzlingų, piktų
Iš kovos jis pasitraukė.
Išsigandę, kas bus, laukė.
Viesulas pakilo staigus,
Pasigirdo balsas rūstus:
„Nieko jau nebepakeisit.
Ežeras iš čia iškeliaus.
Į Žemaičių žemę toliaus.
Bausti ten žmonių blogųjų.
Nuo mirties gelbėt dorųjų.“
Ims didelis ir mažas

Su savim žuvis visas,
 Žuvimis maitins doruosius,
 Vandeni užpils bloguosius.
 Jūros žuvys jums netoli.
 Neganyti lieka kiti,
 Nesiveisiantys gyvūnai
 Ir vėžliai kauliniais kūnais.
 Ir staiga akimirksniu tuo
 Ežero sujudo vanduo.
 Rūkas tirštas iš jo kilo
 Su debesimis sukibo.
 Ir atrodė krūva kalnų
 Iš juodų sukrautų debesų.
 Lyg būtų ežeras ir jūra
 Į dangaus pavirtę mūrą.
 Aimanos girdėjos žmonių,
 Vartėsi kalnai debesų.
 Griaudė, trunkėsi, žaibavo.
 Maišėsi, virė, kunkuliavo.
 „Plate lis, je bus lietaus,
 Mūs daržai, gal, bent kiek jo gaus“.
 Taip išreiškė norą savo
 Senis, kuris nė nedejavo.
 Ir nurimo audra tada.
 Įsiviešpatavo tyła.
 Naujas ežeras tur vardą,
 Žmonės tad išgirdo balsą.
 Nes gi nuo senovės laikų
 Yra tradicija ežerų
 Vardą ten palikti savo,
 Seną, kur anksčiau bangavo.
 Pūtė vėjas vakarų
 Linkui miesto Salantų.
 Nešė ežerą, lingavo
 Ir padangėmis nusiūbavo.
 Neužmiršo jis gi daržų,
 Padoriųjų savo žmonių
 Vandeni kiek pašlakstyti
 Ir žuvyčių pabarstyti.
 Ir apleido žmones Kašys –
 Kas gi tuos skausmus surašys.
 Kiek čia žmonės iškentėjo,
 Kai dideliai liūdėjo.
 Ežero netekę gražaus.
 Mielo, didelio ir brangaus.
 Jojo tyro vandenėlio
 Ir žuvyčių gausumėlio.
 Ten, kur tyvuliuoja Kašys,
 Liko pelkė ir duburys.
 Vidury ilgai stovėjo
 Šeimininkų čia gedėjo.
 Buvę gražūs ir dideli,

2004 m. rugsėjo 17 d. Kalnalyje (Klausgalvuose) prie kelio Kretinga–Salantai A. Jucio gimimo šimtmečio proga atidengtas stogastulpis. Danutės Mukienės nuotrauka

O dabar visai apleisti.
 Čia gyvenusių daug galių.
 Rūmai gi žalčių karalių.
 Nuo neatmenų laikų
 Čia gyvenančiųjų žalčių.
 Žilvinėlis jaunikaitis –
 Paskutinis karalaitis.
 Jūras paveldėjęs plačias,
 Troškęs Eglę gaut į pačias.
 Rūmus jūroj pasistatęs
 Ir jos rankos ten paprašęs.
 Žmonės nedejavo ilgai,
 Nes gi ji žinojo gerai,
 Jog nesitikėk gerovės,
 Veidą ašaromis vien plovęs.
 Tad gi, nusiteikę dotai,
 Reikalą aptarę rimtai.
 Ėmė kasti tvenkinėlį
 Mažą Kašio užvadėlį.
 Tvenkinio kasimo darbai
 Ėjo ypatingai gerai:
 Negailėję triūso savo
 Žmonės dirbo, prakaitavo.

(Nukelta į 24 p.)

(Atkelta iš 23 p.)

Šito prakaito kūrinys
Buvo didelis tvenkinys –
Ežeras tatai mažutis.
Vardas duotas jam Kašutis.
Vyrų tas būrys nedorų,
Nebepakeičiamas žmonių.
Darbuose nedalyvavo
Nes gi nogną galą gavo –
Svaigaluose sudegė visi.
Proto gi neteko kiti.
Net žemelė jų nelaikė
Ir palaidotus lauk svaidė.
Šimtamečiais murksojo nykus
Čia balotas, plotas niūrus
Tyru buvo pavadintas,
Pasakomis apipintas.
Čia praeiviams itin baugu,
Šiurpulinga ir nejauku.
Buvo kalbų, kad šis vaidenas
Ir visokių tyrukų dedas.
Pamatydavo ugneles
Ir klajojančias žvakeles.
Audra, būdavo, pakyla
Ir naktis nutraukia tylą.
Pasigirsdavo dundesys
Ir vandens bangų ūžesys.

Lyg kai ežere dejuotų
Ir sunkius vargus rokatų.
Būdavo klaidu čia bailiems,
Ogi ypatingai girtiems.
Šiurpis būdavo pagauna
Seną, pusamžį ar jauną.
Bėgs jis tada takeliu,
Rodos jam, tiesiausiu keliu.
Savo gi namučių linkui,
Bet tik suks vis aplinkui.
Atsitikdavo neretai,
Kad, prisikamavęs visai,
Pamatydavo švieselę
Tariamą namų spingselę.
Skuba tad greičiau į namus,
Žmoną nor matyt ir vaikus.
Bėga, tik deja į balą,
Kur ir randa liūdną galą.
Pasakų išliko senų,
Kad yra čia rūmai žalčių
Užburti ir paslaptingi
Jo gyventojai klastingi,
Apmaudo ir keršto pilni,
Būk ant Eglės brolių pikti,
Žilviną kur pavietojo,
Dalgiais jūroj užkapojo.
Įpročiu žalčių gi senu
Saulės grįžimo metu

Nasrėnai, Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus tėviškė. Danutės Mukienės nuotrauka

Žilvinėlio palikuonys,
 Tiek eiliniai, tie žiniuonys.
 Seno Tyro duburiuose
 Rūmuose žalčių senuose,
 Mini įvykį skausmingą,
 Mirtį Žilvino siaubingą.
 Išsisas naktis ir dienas
 Apeigas atlieka senas,
 Kol patenka pasigėręs,
 Netvarkingas susivėlęs.
 Bbe dvejojimų čia jokių
 Pavetuotas būna žalčių.
 Kraujo putą kai paleidžia,
 Rūmus metas vėl apleidžia.
 Ir taip būdavę visada,
 Kad kas vasara – vis auka
 Raisto gilumon keliavo.
 Nešė ten gyvybę savo:
 Už tuos ežero leidikus
 Ir už Žilvino žudikus
 Savo gyvastį padėjo,
 Duoklę metinę mokėjo.
 Sklido, mat, taip pat daug kalbų,
 Ypatingai tarp moterų,
 Kad per svaigalų mėgėjus
 Ežerui iš čia išėjus.
 Keršija žalčiai vis tokiems
 Apsisvaiginusiems žmonėms.
 Kad negertų, nerūkytų
 Ir namiškių nevaikytų.
 Netoli gyveno Šukys –
 Didis plepys ir juokdarys.
 Dainininkas, pasakorius,
 Kanklininkas ir smuikorius.
 Nors jis buvo gan apsukrus.
 Išmintingas ir atsargus.
 Vis tik teko aplankyti.
 Baloj rūmus pamatyti.
 Ir atrodė, kad bus blogai
 Šukiui gi patekus tenai.
 Nes galėjo pavietoti
 Visiškai ten sudoroti.
 Bet gi savo apsukrumu,
 Dideliu sumanumu
 Sugebėjo išsisukti,
 Iš mirties nagų pasprukti.
 Kanklių palytėjo stygas
 Ir griaudžias dainavo dainas,
 Eglės brolius apdainavo,
 Jųjų meilę sesei savo.
 Kad tos meilės buvo auka
 Žilvino garsiojo galva. –

Žemaitijos senųjų dvarų alėja. Danutės Mukienės nuotrauka

Broliai, sesės išsiilgę,
 Keršto jausmo nebenutildė.
 Daug Šukys dainavo dainų
 Iš anų senovės laikų.
 Kai žalčiai čia viešpatavo,
 Rūmai jų Kašy puikavo.
 Buvo jie valdovai geri
 Ir visų labai mylimi.
 Nes ir jis kaip tik mokėjo
 Taip žemaičius čia mylėjo.
 Jūra didelė, netoli.
 Valdė ją Jūratė kilni.
 Nors ji buvo išmintinga,
 Bet už meilę nelemtingą
 Skaudžiai buvo ji nubausta
 Ir valda iš jos atimta.
 Žilvinas tada ją gavęs,
 Nes Perkūnas taip nutaręs.
 Žilvinas jaunas ir narsus,
 Energingas ir apsukrus.
 Ėmė jūrą tik valdyti.
 Naujus rūmus tik statyti.
 Ir pastatė rūmus gražius.
 Ištaigingus ir prabangius.

(Nukelta į 26 p.)